

LA CAPSA DE LES PARAULES

RECURSOS EDUCATIUS
Biblioteques de Girona

Vídeo LLUM I OMBRES

L A C A P S A
D E L E S
P A R A U L E S

PRESENTACIÓ I OBJECTIUS

Foment de l'oralitat

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Racó de paraules i creació

BIBLIOGRAFIA I MATERIALS

Llibres i elements de la capsa

Biblioteques de Girona

Selecció i textos: Glòria Matas i Montserrat Rebollo

Aquest document té una llicència Creative Commons de tipus Reconeixement - Compartir igual. Es permet la còpia, distribució, comunicació pública i fer-ne obres derivades, citant sempre l'autoria i la font. Si els continguts de la publicació es transformen, l'obra generada estarà sotmesa a una llicència Creative Commons igual, similar o compatible amb l'esmentada llicència.

LA CAPSA DE LES PARAULES

Presentació

El recurs educatiu que heu escollit neix en el si de la biblioteca com a activitat setmanal i de manera presencial per al foment de l'oralitat entre el públic familiar.

La voluntat és oferir un espai de lectura oral i de recuperació d'elements populars i tradicionals com ara cantarelles, dites, refranys, endevinalles i embarbussaments.

Volem potenciar la riquesa del nostre patrimoni oral i apropar-lo als infants, oferint un espai en què es posi en relleu l'entonació, la musicalitat de les paraules i el vocabulari literari per tal d'enriquir el nostre llenguatge.

En el transcurs del confinament de l'any 2020, les biblioteques, com tants altres col·lectius, ens vam veure abocades a reconvertir algunes de les nostres propostes i activitats, que vam desenvolupar en format virtual. És així com "La capsa de les paraules" va esdevenir durant aquest període una proposta audiovisual. La intenció va ser beure de la idea original, sense perdre l'ancoratge en l'oralitat, tot i que en la seva transformació també es va enriquir estèticament i creativament, i es va convertir, al final, en una proposta amb identitat pròpia.

Passat aquest període, hem valorat que tot aquest material pot ser una proposta molt vàlida per a les escoles. El recurs fusiona l'audiovisual amb la part presencial i s'hi sumen activitats creatives per fer-lo créixer en el marc de l'aula escolar.

- Desvetllar i potenciar la capacitat de l'escolta.
- Donar a conèixer refranys, dites i endevinalles de la cultura popular de forma lúdica i creativa.
- Afavorir un enriquiment del vocabulari i fomentar el llenguatge literari i oral.
- Oferir una proposta estètica i creativa que convidi l'alumnat a desenvolupar activitats de creació pròpia relacionades amb el tema de "La capsa" i els llibres i materials que l'acompanyen.
- Propiciar un espai a l'aula dedicat a l'oralitat.
- Teixir sinergies entre les escoles i les biblioteques públiques.

EXPLORACIÓ DEL RECURS

LLUM I OMBRES

A continuació us oferim la proposta del recurs educatiu, que podeu adaptar, ampliar o transformar segons les vostres necessitats de funcionament escolar i dinàmiques d'aula.

1. Visualització de "La capsa de les paraules", en format virtual en una pantalla gran.
2. Racó de "La capsa de les paraules" a l'aula amb petites estones diàries o setmanals, breus, per jugar amb les endevinalles, dites i refranys, embarbussaments i petits poemes.
3. Proposta d'activitats creatives en relació amb "La capsa": taller d'art i escriptura creativa.

1
Visualització de "La capsa de
les paraules" LLUM I
OMBRES:
al codi QR de la portada.

CONTINGUT: Passeig de llum i ombres - Endevinalla - Poesia - La paraula - Bibliografia

Racó de "La capsa de les paraules" a l'aula amb petites estones diàries o setmanals, breus, per jugar amb les endevinalles, dites i refranys

ALGUNS EXEMPLES. ALS LLIBRES DE "LA CAPSA" I A LA XARXA EN PODREU TROBAR MOLTS MÉS

ENDEVINALLA

En la foscor de la nit,
al costat de les estrelles
brilla com només ho sap
fer ella.
Què és?

POESIA

Tinta xinesa

Princesa
d'escriptura fosca
d'un país
on el groc
és el rei

Lola Casas

ENDEVINALLA

És pera i no és fruita.
No és fruita ni és sant.
No obstant il·lumina
a tothom: a xics i a
grans.

EMBARBUSSAMENT

Una llum llunyana llueix
lliure lliscant enllà

Làmines

AL RECURS HI TROBAREU ALGUNES LÀMINES PLASTIFICADES PER POSAR AL RACÓ DE "LA CAPSA". A mesura que descobriu nous recursos d'oralitat els podeu imprimir i afegir. Els infants podran participar en la cerca de nous materials (endevinalles, refranys, poemes, embarbussaments...) sobre LLUM I OMBRES i totes les idees que vulgueu associar-hi.

L A C A P S A
D E L E S
P A R A U L E S

POESIA

Silenci

Quan arriba la foscor de la nit
i l'escola dorm
les lletres,
Com entremaliats fantasmes
de pols de guix,
juguen a espantar
la negror
de la pissarra

Lola Casas

Proposta d'activitats
creatives de
"La capsa"

ACTIVITATS

Les activitats que us proposem aquí són opcionals. La idea és que escolliu les que més us agradin o us encaixin millor en la vostra dinàmica d'aula.

JUGUEM I EXPERIMENTEM AMB LES OMBRES

CREACIÓ D'HISTÒRIES AMB "PIÙ E MENO"

A partir de la capsa amb les transparències de "Più e Meno", de Bruno Munari, podeu jugar a crear i inventar històries amb les làmines. Es poden fer petits grups i que cadascú expliqui una història amb les targetes que hagin escollit. Si disposeu de taula de llum, és molt bonic l'efecte que fan les targetes transparents amb la taula de llum i com queden superposades. Si disposeu de projector de transparències, l'efecte també és molt sorprenent, ja que es projecta en gran a una paret o pantalla.

ACTIVITATS

ESPAIS DE LLUMS, OMBRES, TRANSPARÈNCIES I COLORS

Són infinites les possibilitats per jugar i crear espais de joc amb les llums i les ombres: jugar amb la cel·lofana per veure com es projecten els seus colors a la llum, crear ombres –teatret d'ombres xineses, jugar amb la nostra pròpia ombra, dibuixar les ombres projectades, etc.–, crear un espai de llum fluorescent amb llum ultraviolada. Us deixem algunes imatges com a exemple.

ACTIVITATS

TANCA ELS ULLS

ACTIVITAT EN RELACIÓ AMB EL LLIBRE "TANCA ELS ULLS" DE VICTÒRIA PÉREZ

Com percebem les coses sense el sentit de la vista? Us proposem la lectura acompanyada del conte "Cierra los ojos", de Victòria Pérez Escrivà. La història ens mostra dos germans que perceben els objectes de forma molt diferent. Un cop narrat el conte, podem fer una roda de preguntes als infants. I construir el conte entre tots, segons les impressions i reflexions de cadascú.

Podem fer una dinàmica semblant a la del llibre. Tenim una capsa d'objectes que repartirem entre l'alumnat. Primer definim un objecte tal com el veiem. Per exemple, una maquineta: és quadrada, té un forat, serveix per a... A continuació intentem descriure-la amb els ulls tancats. Què percebem? És freda? Puc posar-hi coses a dins? Quina textura té?

Podem fer la dinàmica de jugar a percebre les coses amb els ulls tancats per parelles. La nostra parella ens anirà donant objectes i els haurem de definir segons la nostra sensació i els nostres sentits, exceptuant el visual. Després, la persona que ha donat objectes passa a rebre'n amb els ulls tancats.

Materials i elements

- LLIBRES
- DOSSIER
- PROPOSTES DE CREACIÓ
- BIBLIOGRAFIA
- LÀMINES
- TELA NEGRA
- LLUMETES

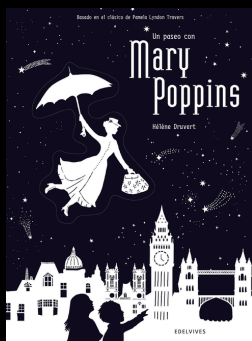
L A C A P S A

D E L E S

P A R A U L E S

LA CAPSA DE LES PARAULES

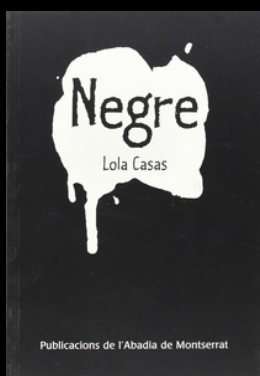
LLUM I OMBRES. BIBLIOGRAFIA DE LA CAPSA

Un paseo con Mary
Poppins, d'Hélène Druvert
Edelvives, 2017

Sombras
de Suzy Lee
Barbara Fiore, 2010

Negre
de Lola Casas
Abadia de Montserrat, 2008

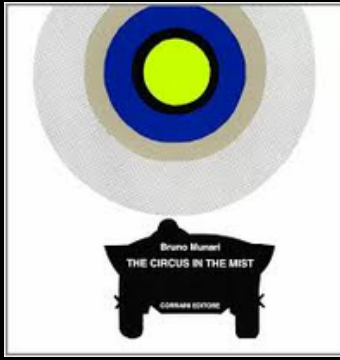

Cierra los ojos
de Victòria Pérez Escribà
Thule, 2020

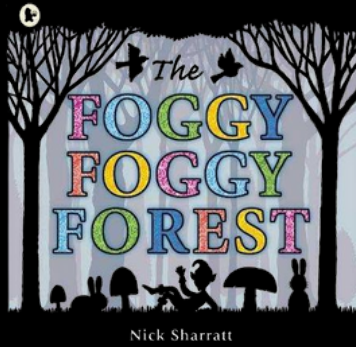
Linterna mágica
de Lizi Boyd
Libros del Zorro Rojo, 2019

The circus in the mist de Bruno Munari

Corraini, 2010

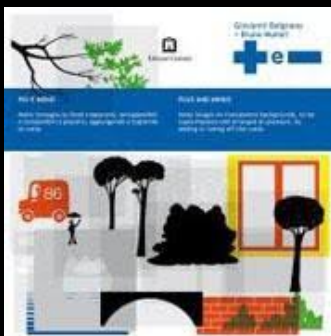
The foggy foggy forest de Nick Sharratt

Walker Books, 2010

Le Petit Chaperon rouge de Charles Perrault

Hélium, 2023

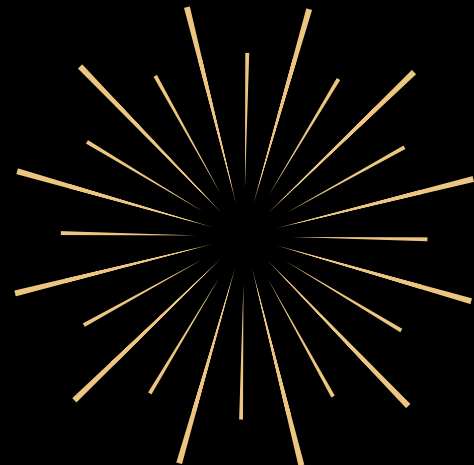
Più e Meno de Giovanni Belgrano i Bruno Munari

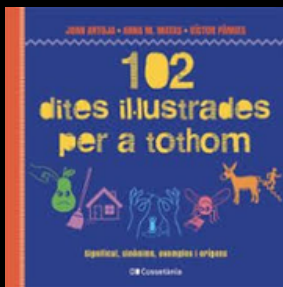
Corraini, 2011

Lluna plena d'Antoine Guilloppé

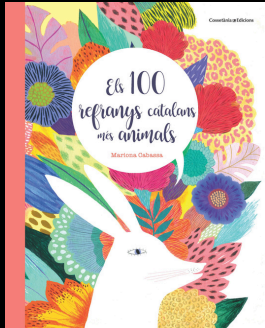
MacMillan, 2011

102 dites il·lustrades per a tothom de Joan Antoja, Anna M. Matas i Víctor Pàmies

Cossetània, 2025

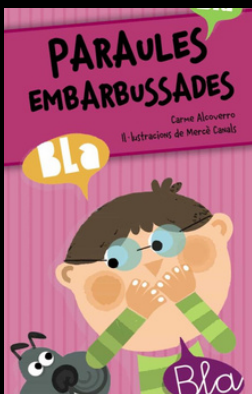
Els 100 refranys catalans més animals de Mariona Cabassa

Cossetània, 2020

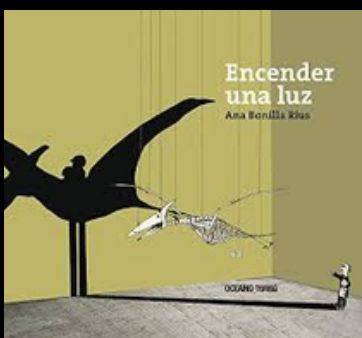
100 endevinalles noves per a tothom de Pere Martí i Bertran

Baula, 2018

Paraules embarbussades de Carme Alcoverro

Barcanova, 2010

Encender una luz de Carme Alcoverro

TOTS AQUESTS LLIBRES ELS PODREU TENIR EXPOSATS AL RACÓ DE LLUM I OMBRES DE L'AULA MENTRE GAUDIU DEL RECURS, PER LLEGIR DE MANERA LLIURE O BÉ ACOMPANYADA I TAMBÉ EN VEU ALTA.

